

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 287/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., H., zastúpeného advokátom JUDr. D. S., H., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 6 C 159/2006 z 12. februára 2009 a Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Co 103/2009 zo 16. júna 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2009 doručená sťažnosť Ing. J. J., H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím Okresného súdu Nové Zámky (ďalej

len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 159/2006 z 12. februára 2009 a Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co 103/2009 zo 16. júna 2009.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ sa návrhom na začatie konania z 24. novembra 2005 domáhal náhrady škody voči Okresnému súdu Nitra z dôvodu vydania nezákonného uznesenia sp. zn. 25 C 157/1998, ktorým tento v zmysle § 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku konanie vo veci zastavil. Prvostupňový súd jeho návrh zamietol s odôvodnením, že namietané uznesenie Okresného súdu Nitra nebolo žiadnym spôsobom pre nezákonnosť zrušené, a teda navrhovateľovi nevzniklo právo na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), pretože neboli splnené zákonné podmienky na priznanie náhrady škody. Žiadnemu účastníkovi nebolo priznané právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 6 Co 103/2009 zo 16. júna 2009 tak, že potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti, keďže dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. V časti náhrady trov konania odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu tak, že nepriznal odporcovi náhradu trov konania.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza:

„Samotné konštatovania OS a KS, ktorým zamietli môj žalobný návrh na náhradu škody s príslušenstvom s odôvodnením, že neexistuje zrušujúce rozhodnutie uznesenia OS NR č. k. 25 C 157/98-490 zo dňa 4. júna 2003 je v hore uvedených skutočnostiach právne irelevantné, nakoľko vtedajší platný právny stav ani neumožňoval preskúmanie a zrušenie tohoto rozhodnutia, o čom svedčí uvedený dôkaz č. 5 - uznesenie KS č. k. 8 Co 194/03-496 zo dňa 30. septembra 2003, a teda názor KS vo svojom uznesení zo dňa 16. júna 2009, že súdy pri svojej rozhodovacej činnosti postupujú podľa právnych noriem, zákonov, vyhlášok platných a účinných v čase rozhodovania je síce pravdou, súčasne v odôvodnení uznesenia KS zo dňa 16. júna 2009 absentuje skutočnosť, že okrem uvedených právnych noriem, súdy sú povinné rozhodovať aj v súlade s platnou ústavou

a na skutočnosť, že došlo k porušeniu ústavnosti som predsa poukazoval už v odvolaní proti uzneseniu OS NR zo dňa 4. júna 2003 a tiež v konaní na OS a KS vo veci náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím OS NR a túto právne relevantnú skutočnosť, že v čase 4. júna 2003 bolo ust. § 43 ods. 1 O. s. p. v rozpore s ústavou (o čom svedčí novelizácia tohoto ust. 1. 1. 2006) som tiež poukazoval v konaní o náhradu škody pred OS a KS.

Som toho názoru, že všeobecné súdy Slovenskej republiky pri svojej rozhodovacej činnosti ak majú za to, alebo ich účastník konania upozorní, že platná právna norma je v rozpore s ústavou, majú možnosť dožiadať sa o výklad, resp. obrátiť sa na Ústavný súd Slovenskej republiky o usmernenie, či názor ohľadom ústavnosti.

Zdôrazňujem tú skutočnosť, že všeobecné súdy (OS, KS) v uvedených konaniach neskúmali ústavnosť tohoto môjho nároku podľa ústavy (čl.46 ods. 3), ktorý sa dostal do konfliktu s právnou normou nižšej sily, a to O. s. p. a túto skutočnosť OS a KS správne právne nevyhodnotili, a bez ohľadu na túto relevantnú skutočnosť, vo svojom rozhodovaní striktne dodržiavali len O. s. p., t. j. to, že v mojej súdnej veci o náhradu škody veci nebolo vydané zrušujúce rozhodnutie uznesenia OS NR zo dňa 4. júna 2003 a tým absentuje základná podmienka vzniku nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia.

Ak by uvedené súdy (OS a KS) vo svojom rozhodovaní sa riadili aj ústavou, jednoznačne by museli konštatovať, že boli porušené moje ústavné práva na súdnu ochranu, keďže v čase 4. júna 2003 bolo ust. § 43 ods. 1 O. s. p. v kolízii s normou vyššej právnej sily a tou je ústava, museli by vyhovieť môjmu žalobnému návrhu v celom rozsahu.

Mám za to, že v danej súdnej veci vedenej na OS a KS uvedené súdy sa mali riadiť ústavou, a tým naplniť moje ústavné práva Garantované mi v čl. 46 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Za uvedený stav nesie plnú zodpovednosť výhradne Slovenská republika, a preto je absolútne spravodlivé, aby dôsledky tohoto protiústavného stavu, ktorého dôsledkom je to, že mi Slovenská republika spôsobila majetkovú ujmu - škodu, ktorej som sa domáhal v konaní na OS a následne na KS a nakoniec nedomohol, v dôsledku ich rozhodnutí sa musím domáhať tejto škody v konaní na Ústavnom súde Slovenskej republiky.“

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo Ing. J. J. na súdnu ochranu na domáhanie sa svojho práva

na nezávislom a nestrannom súde zákonom stanoveným postupom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva, aby jeho vec bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeného zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o základných právach a ľudských slobodách v znení protokolu č. 11 postupom a rozhodnutím Okresného súdu Nové Zámky vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C/159/2006 a následne na Krajskom súde v Nitre vo veci vedenej pod sp. zn. 6 Co/103/2009 bolo porušené.

2. Ing. J. J. priznáva finančné zadostučinenie v sume 35.000.- Eur, ktoré mu je Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky povinná vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohoto nálezu.

3. Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky je povinná uhradiť Ing. J. J. trovy konania v sume 245,70 Eur na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. D. S., H., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohoto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb sú upravené v ustanoveniach § 20 a § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že zamietnutím jeho návrhu na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. okresným súdom a potvrdením tohto rozsudku odvolacím súdom došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom aj na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

1. Ústavný súd ohľadom sťažovateľom namietaného postupu a rozhodnutia okresného súdu sp. zn. 6 C 159/2006 konštatuje, že pre nedostatok právomoci nie je príslušný na rozhodnutie o tejto časti sťažnosti sťažovateľa. Článok 127 ods. 1 ústavy zakotvuje zásadu subsidiarity, podľa ktorej je ústavný súd oprávnený rozhodovať o ochrane základných práv a slobôd, iba ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd. V danom prípade o rozsudku okresného súdu rozhodoval krajský súd ako súd odvolací, a z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti namietajúcej porušenie sťažovateľom označených základných práv rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 6 Co 103/2009 v prvom rade skúmal jej opodstatnenosť, t. j. či uvedeným rozhodnutím mohlo dôjsť k porušeniu uvedených základných práv.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 344/06, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd preskúmal rozsudok krajského súdu a dôvody, pre ktoré tento potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. V odôvodnení krajský súd uviedol:

„Súd prvého stupňa správne konštatoval, že v predmetnej veci rozhodnutie, ktorého nezákonnosť navrhovateľ uvádzal, nebolo zrušené príslušným orgánom, toto je naďalej

právoplatné, zaväzujúce účastníkov konania a teda nebola naplnená prvá podmienka a základný predpoklad podľa ustanovenia § 4 ods. 1 citovaného zákona. Odvolací súd sa s týmto jeho posúdením plne stotožnil. Odvolací súd len poznamenáva, že podmienkou priznania nároku je skutočnosť, že nezákonné rozhodnutie príslušný orgán zrušil alebo zmenil. Tým sa zabezpečuje, že otázku, či je právoplatné rozhodnutie nezákonné, zodpovedne zvážil už pred začatím konania o náhradu škody, kvalifikovaný orgán. Otázku nezákonnosti rozhodnutia nemožno riešiť ako predbežnú otázku bez toho, aby toto rozhodnutie pre nezákonnosť bolo predtým zrušené príslušným orgánom. V predmetnej veci však rozhodnutie súdu, z ktorého navrhovateľ vyvodzuje nezákonnosť, odvolacím, ani dovolacím súdom zrušené nebolo, z čoho vyplýva absencia základnej podmienky vzniku nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia.

Súdy pri svojej rozhodovacej činnosti postupujú podľa právnych noriem, zákonov, vyhlášok, platných a účinných v čase rozhodovania. V predmetnej veci súd prvého stupňa v pôvodnom konaní rozhodoval podľa vtedy platných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Následná novelizácia právneho predpisu, podľa ktorého rozhodoval v pôvodnom konaní súd prvého stupňa, nezakladá nárok navrhovateľa na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia.

Súd prvého stupňa v predmetnej veci skutkovo i právne správne posúdil vec, použil správne právne ustanovenia právnych predpisov, ktoré aplikoval správnym výkladom a vyvodil z nich správny právny záver. Svoje rozhodnutie i podrobne a vyčerpávajúco zdôvodnil. Vzhľadom k tomu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, preto sa v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 OSP obmedzuje iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a nebude ich opakovať.“

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len „štátny orgán“). Štát zodpovedá taktiež za škodu

spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný.

Zo zákonnej úpravy teda vyplýva, že v prípade tohto druhu zodpovednosti za škodu protiprávnym úkonom, resp. škodovou udalosťou je nezákonné rozhodnutie vydané v rozpore s právnym poriadkom. Konkrétne rozhodnutie sa však považuje za nezákonné pre účel vzniku zodpovednosti štátu za spôsobenú škodu až vtedy, keď ho zruší alebo zmení pre jeho nezákonnosť na to oprávnený orgán. Môže to byť všeobecný súd, ústavný súd, ale aj iný orgán verejnej moci.

Po oboznámení sa so sťažnosťou a napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu ústavný súd konštatuje, že tento rozhodol v súlade s právnou úpravou platnou v čase jeho rozhodovania a ústavný súd nezistil medzi dôvodmi a skutočnosťami, ktoré sťažovateľ uvádzal vo svojej sťažnosti, žiadny taký dôvod alebo skutočnosť, ktoré by mohli spochybníť právne závery a zákonnosť postupu krajského súdu alebo by sa inak javili ako zjavne neodôvodnené či svojvoľné, preto návrh odmietol ako zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd je toho názoru, že v tomto prípade rozhodol krajský súd ústavne konformným spôsobom a sťažnosť sťažovateľa v tejto časti posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2009